

2 Korid

Pol köp hain u Korid nɪbi bɪ kalɪp kalɪ kliñ rɪka

¹ Yad Pol. God yɪp hag lö, Krais Jisas manö ud arep bɪ ap mɪdem, mam hon Dimodi aip aui mɪdul, kalöp God nɪbi bɪ nɪpe daun kub Korid mɪdpim gau abe, Akaia Propins an an gau gau magöñhalö mɪdpim gau abe, köp anɪbi kalɪ kliñ rɪkabin.

² Kalöp hagabin, yɪp aij göp u, Bapi God abe Bɪ Kub Jisas Krais abe kalöp mög nɪñmil ud aij gɪlö, agamɪj mɪd aij gɪmim.

Pol God nɪp aij a ga

³ Bɪ Kub hon Jisas Krais Nap nɪpe God nɪp aij a gun. Bapi God ñɪ pai nɪpe mög mög nɪñöm, ud aij göm, pör pör abad mɪd aij yabɪt göp. *

⁴ Marö rɪmnap hanɪp auajɪp, nɪpe hanɪp abad mɪd aij göp u me, hon pen ado gun, nɪbi bɪ rɪmnap marö auajɪp, kalɪp u rö nöp ud aij gun abad mɪd aij gɪnabun.

⁵ Krais pɪg mɪdpun u me, nɪpe ilön uda rö hon u rö nöp ilön rɪmnap udpun. Pen Krais pɪg mɪdpun u me, nɪpe hanɪp pör pör abad mɪd aij göp nɪñöm hon gasɪ halö mɪdpun. *

⁶ Kale mɪd aij gɪmim gasɪ halö mɪdmim, am nɪpe aip pör pör mɪdeinabim a göm, Krais Jisas nɪpe marö rɪmnap hanɪp ñɪmɪdöp. Pen Krais nɪpe hanɪp abad mɪd aij göp rö, hon gasɪ halö

* 1:3: Ro 15:5 * 1:5: Sam 34:19

mıdpuu u nıñnabım u me, marö rımnab kalöp aueınab u, Krais hanıp u rö nöp abad mıd aij gınab nıñöm mıd aij gun a gımım, gası halö mıdeınabım.

⁷ Gası hon nıñbun u, kale Krais nıp arö gagnabım. Hol bı mıhau ilön udpul rö, kale u rö nöp ilön udnabım; pen God halıp mıhönj ud aij göp rö, kalöp u rö nöp ud aij göm abad mıd aij gö, gası halö mıdeınabım.

⁸ Pen añ mam bı nıñmım. Hol bı mıhau Esia Propins mıdul, marö kub udul uıham yabıt mıdailo. Kamıñ mıdaiul rö lagöp, hadö umnabul a gılo. *

⁹ Hadö umnıg gabul a gılo. Pen ga adö anıbu, hol gası kub yabıt nıñmıdul u me, hol ke kłö mıdpul a gul hagagpul; God nıbi bı umbal gau gö urakpal u nöp halıp abad mıdö nıñöl gı mıdpul, a gıpul.

¹⁰⁻¹¹ Halıp böñ nöp al pak löl rö la u pen nıpe halıp ud kamıñ yua u me, uri nıpe halıp kauyan ud kamıñ yunıg gab. Kale God nıp sabe göl gı mıdpe, hainö gau abe nıpe u rö nöp halıp ud kamıñ yunab a gul gası halö mıdpul. Anıb u, nıbi bı iru nöp God nıp sabe göl gı mıdlö, God nıpe nıñöm halıp bı mıhau ud kamıñ yuö me, nıbi bı iru nöp halıp gınab u nıñöm hib nıpe haglö adö arnab. *

Pol kalıp am nıñaga, manö u haga

¹² Mıdmagö hol añ dan nıñbul, nıbi bı gau aip mıdul nan nıhön nıhön gıpul gau, God halıp aip mıdö nıñöl gı, nıp gası nıñöl gı gıpul. Hol

* **1:8:** Ap 19:23; 1Ko 15:32 * **1:10-11:** 2Di 4:18

manö nîṇö nöp hagul gî aij nöp gîpul. Yad waiö hagabin, kalöp pör pör anîb unbö rö nöp gîpul. Pen nîbi bî gau gasî nîṇbal rö gasî nîṇul anîg gagul. God halîp mög nîṇöm ud aij göm gasî ñö anîg gîpul.

13-14 Köp kalöp kalî kîñ rîkmîdin gau, manö ba gau rö hagem rîkagmîdin; amgö lî nîṇmim, îl u yîṇîd nîṇmim a gem, waiö nöp rîkpin. Mîñi ke ke rö mîdpun u me, kale yîp nîṇbim pen yîp nîṇ aij gagpim; pen yîp aij göp u, yîp nîṇ aij gîpe me, hainö Bî Kub hon Jisas ado gî aunab ñîṇ u, ap magum gun, yad kalöp nîṇem mîñ mîñ gîṇabin; kale pen u rö nöp yîp nîṇmim mîñ mîñ gîṇabim.
*

15-16 Adö anîbu nöp me, nöd Masedonia Propins aragnö ñîṇ u, yad gasî ap nîṇem köl am nîṇnîg nîṇabin a gîñö. Yad Masedonia nîbi bî kalîp nîṇnîg arnabin, pen nöd am kalöp nîṇem arnam, a gîñö. Pen ado gî apem, Judia arnîg, adan mîlö añî anîbu nöp apem, kalöp kauyan nîṇöl gî ap padinam, a gîñö. Anîg gîñö me, kale mîñ mîñ gîmim yîp pen gî ñîmim nan magö rîmnap ñîbe nîṇöl gî, Judia arnam, a gîñö. *

17 Gasî anîbu rö nîṇem me, kalöp nöd manö bîg yunö u pen hainö nagnö. Anîg gîñö u, yîp pen hagnabim, “Bî mîlö u nîp ke aij göp adö u hain göm, ‘Gîṇabin gîṇabin,’ a göm, manö nöp hagöm, hainö gagöp. Nîpe yîharîṇ bî manö ñîg pak ajöp mîlö u,” a gîṇabim rö löp u pen,

18 God bî nîṇö yabîl nöp hagöp u pîg mîdpin rö u, yad gasî mîhöp nîṇem kalöp hagagpin.

* **1:13-14:** 2Ko 5:12; Plp 2:16 * **1:15-16:** 1Ko 16:5-6

19 Yad, Sailas, Dimodi, hon kalöp God Ñi nipe Jisas Kraiss manö hag ñino. Jisas Kraiss gasi mihöp midagöp. Nipe yau a göm, hainö wasö gagnab. Manö nihön nihön hagöp u, hagöp rö nöp ginab.
*

20 God manö adö nihön nihön haga u, Jisas Kraiss apöm, anib unbö rö nöp magöñhalö göp. Hon nipe anig göp anibu niñbun u me, God nip sabe gun u, Jisas Kraiss hib nipe hagin, “Niñö” a gipun. Anig gipun u, God hib nipe u adö lan aran a gun anig gipun. *

21 God nipe nöp gö me, hon abe, kale abe Kraiss nip cig aij gun midpun. Nipe nöp me hanip “Niñi bi yad ke,” a göm, hag löm,

22 Ana nipe u hanip ñö, apöm midmagö an hon dan gon li midöp. Anib u hon niñbun, hon God niñi bi nipe ke midpun niñöm nipe haga haga rö nöp magöñhalö hanip ñinab. *

23 Pen yad kale Korid kai midpim gau niñnig gainö u pen amem manö kub hagnö, kale ilön udmim rö löp niñem me, kalöp mög niñem me nagnö. God nipe midmagö yad an dan niñöb yad piral hagagabin.

24 Pen manö yad u nöp hain göl a gem gasi u niñagpin. Kale ke Kraiss nip gasi niñbim u me, yad am kalöp hagnö, kale klö gimim Kraiss nip niñ aij gimim cig pidön gimim miñ miñ göl gi mideinabim, a gem hagabin. *

* 1:19: Ap 18:5 * 1:20: Rep 3:14 * 1:22: Ep 1:13-14; 2Ko 5:5

* 1:24: 1Pi 5:3

2

¹ Pen yad gasi ap niñem hagnö, “Kalip kauyan am niñem manö klö hagnö, kalip kauyan ilön udöl rö löp u, am niñagnam,” a ginö. *

² Pen yad ginö kale ilön udeinabim u, an pen midöm yip geinab miñ miñ ginabin? Nibi bi anibu rö rimnap midageinabol.

³ Anibu niñem me, kalöp köp kali kliñ riknö. Yad gasi niñnö, “Amjakem nibi bi gau niñem miñ miñ yabit gibnep pen wasö, amjakem kalip niñnö, yip miñör yabit ginim rö löp u me, yad aragnabin,” a ginö. Yad gasi niñnö, “Yad ke miñ miñ ginabin u, kale abe miñ miñ ginabim,” a ginö.

⁴ Köp kali kliñ riknö anibu, midmagö yad u ilön gö, gasi milö löl gi, amgö ñig ud gi dö gi yuöl gi kali kliñ riknö. Kalöp marö kub ginim a gem rikagnö; kalöp midmagö yabit libin rö niñmim, a gem riknö. *

Bi nan naij ga u, uri nan naij ga anibu arö gimim nip midmagö limim udmim

⁵ Pen yad gasi niñbin bi ap gö marö ga u, yip gaga, kalöp nibi bi gau midpim kalöp magöñhalö ga.

⁶ Pen kale magöñhalö rö nip arö gipe u, nipe ilön udöm, gi naij ga u hadö niñöb. Anib u, miñi anig gagmim; arö gimim.

⁷ Miñi gi naij ga anibu arö gimim, nip manö hain hain hagmim. Nihön ginig: nip anig gagpe, mög kub yabit gö, böñ nöp ap lug paknim rö löp.

* 2:1: 1Ko 4:21 * 2:4: Ap 20:31

⁸ Anıb u, yad kalöp hagabin, nıp mam hon a gımim mıdmagö lıbim u, nıp hagpe nıñ aij gınım.

⁹ Yad kalöp köp kalı kılın rıknö u, manö yad u udmim, manö nıñhön nıñhön hagnabin magöñhalö hain gımim gınabim aka gem köp kalı kılın rıknö.

¹⁰ Pen nıbi bı kale gau rımnıp gı nıñ gınaböl kale arö gınabim u, yad u rö nöp gı nıñ gınaböl anıbu arö gınabin. Pen yad gı nıñ gınaböl arö gınabin u, Krais yıp nıñ mıdöp, a gem, kalöp nan a gem arö gınabin.

¹¹ Pen wasö u, Seden hanıp Krais nıbi bı nıpe rımnıp gö, ap lug pakun rö löp. Seden pör, gınö ap lug paköl a göm nıñöb u, nıñbun. *

¹² Pen Krais manö aij u Droas nıbi bı kalıp hag nıñnam a gem, Droas arainö, Bı Kub yıp adan hııkö, wög nıpe u ram mınöñ anıbu gınam rö la u pen, *

¹³ mam yad Daidas Droas au ulhai nıñagnö u me, yad gası kub nıñem, Droas nıbi bı kalıp, “Aui mıdaiım” a gem, Daidas nıp nıñnıg Masedonia Propins aui aunö. *

¹⁴ Anıb u, God göp rö nıñem, nıp aij yabıl a gıpin. Nıñ nıpe Krais nıp yuö, apöm Seden nıp ud raıa mıgan nıpe gau löm, hanıp uda. Nıpe hanıp udöm, ami bı kub rö hanıp ul gı arö nıñöl gı, nıbi bı ke ke gau hanıp nıñöm Krais manö aij nıpe haıñ aij yabıl rö nıñbal.

¹⁵⁻¹⁶ Krais mab haıñ aij auep ud God nıp lau sabe gı nıñ u rö, hon mıdpun. Nıbi bı Krais kalıp ud kamıñ yuab gau haıñ anıbu nıñöm haıñ aij

* **2:11:** Luk 22:31 * **2:12:** Ap 14:27; 1Ko 16:9 * **2:13:** Ap 20:1

unbö ke n̄ɲlō, kalɪp kamɪɲ mɪdep magö u ñöb. Pen n̄bi bɪ Kraiſ nɪp arö gɪpal gau, haɪɲ aɲɪ anɪbu nöp n̄ɲöm wɪp haɪɲ naij u a gɪlō, kalɪp umeb magö u ñöb. Pen n̄bi bɪ an wög anɪbu gɪnɪm rö löp? *

¹⁷ N̄bi bɪ iru nöp mani nan gau iru nöp udun a göm, God Manö aij nɪpe u hag aɲpal. Pen hon unbö rö gagpun. God nɪpe hanɪp hag lɪ yuöm n̄ɲ mɪdö n̄ɲöl gɪ, hon Kraiſ n̄bi bɪ nɪpe mɪdun manö n̄ɲö yabɪɪ nöp hagun a gun, God Manö aij nɪpe u kabö göl nöp hag ñɪbun.

3

¹ Pen manö kalɪ kliɲ rɪkabin anɪbi, “Yad köp kalɪ kliɲ rɪknö, hanɪp ud aij göl,” a gem, rɪkagabin. Hon n̄bi bɪ yɪharɪɲ rö mɪdun, hanɪp udmim, a gun, n̄bi bɪ kale n̄ɲbim rɪmnap kalɪp hagno, köp rɪmnap kalɪ kliɲ rɪk ñlō, hon dap kalöp ñɪno n̄ɲmim, hanɪp udagnabim. Pen kale, “Bɪ gai i kalɪp udmim,” a gɪmim, köp rɪmnap kalɪ kliɲ rɪk ñɪbe, hon dam n̄bi bɪ rɪmnap kalɪp ñagnabun. *

² Pen köp mɪdmagö aɲ hon daɲ kalɪ kliɲ rɪk mɪdöp rö me, kale n̄bi bɪ mɪdpim. Gasɪ hon n̄ɲbun u, kalöp manö hag ñɪno n̄ɲmim udmim u me, n̄bi bɪ gau kalöp n̄ɲöm, hon bɪ aigale bɪ rö mɪdpun u n̄ɲnaböl. *

³ Pen hon Kraiſ nɪp wög gɪno, Kraiſ nɪpe ke köp anɪbi kalɪ kliɲ rɪköm hanɪp ña. Yɪg nan kalɪ kliɲ rɪkep udöm rɪkpal rö wasö; kabö adö u kalɪ kliɲ

* **2:15-16:** Luk 2:34; 2Ko 3:5-6 * **3:1:** 2Ko 5:12; Ap 18:27 * **3:2:** 1Ko 9:2

rikpal rö wasö. God pör kamɨŋ mɨdöp Ana nɨpe u Kraiss manö aij nɨpe u nɨbi bɨ mɨdmagö aŋ kale daŋ riköp. *

⁴ Yad manö hagabin anɨbi, God nɨhön nɨhön hagöp u Kraiss magöŋhalö anɨb unbö rö nöp gɨnab, a gem hagabin.

⁵ Hon nɨŋbun, hon klö hon ke gɨno wög aij arnɨm rö lagöp; God nöp me hanɨp gɨ ñö nɨŋöl gɨ, gɨno wög aij arnab.

⁶ God nɨpe nöp gö, hon wög gɨ ñeb bɨ nɨpe mɨdun, God Manö hain nɨbö hag löp u, damun nɨbi bɨ gau kalɨp hag ñɨbun. God Manö hain nɨbö hag löp anɨbu, lo manö u rö wasö; manö hain nɨbö hag löp u, God Ana ñöb. Lo manö gö, nɨbi bɨ umnaböl; pen God Ana gö, nɨbi bɨ kamɨŋ mɨdeinaböl. *

⁷ Lo manö anɨbu, God kabö haɭai bad adö u kalɨ kliŋ rikö, Mosɨs dauö nɨŋöl gɨ, mailö kub yabɨɭ ga. Mailö kub anɨbu Mosɨs mulu maj mɨgan nɨpe mailö gɨmɨdöp. Mɨdö mɨdö mailö kub anɨbu hadö ur gaia pen Isrel nɨbi bɨ Mosɨs mulu maj mɨgan nɨpe nɨŋöl rö laga. Lo manö umeb magö daua u pen mailö kub yabɨɭ halö aua. *

⁸ Pen God Ana wög nɨpe gab u mailö aij unbö ke halö mɨdöp.

⁹ Manö kub hagep lo manö u mailö halö aua rö, hon God amgö ilö adö nɨpe u nɨbi bɨ kamɨŋ aij rö lep manö aij anɨbu mailö halö unbö ke yabɨɭ aua. *

* **3:3:** Eks 24:12; Jer 31:33; Esi 36:26-27 * **3:6:** Jer 31:31; 1Ko 11:25; Jon 6:63 * **3:7:** Eks 34:29 * **3:9:** Dud 27:26; Ro 1:17

¹⁰ Mailö aij unbö ke uri hadö auub u me, lo manö nöd mailö halö aua u uri mailö gagöp.

¹¹ Lo manö u pör mīdagöm ur gīnīg gaia pen mailö halö aua; anīb u me, manö aij u pör pör mīdöm ur gagnab u mailö aij unbö ke halö mīdöp.

¹² Anīb u, hon gasi halö mīdun, ana udagun, klö gun Kraiss manö aij u waiö hag nībun.

¹³ Mosiis ga rö gagun. Nīpe lo manö u damöm, mulu majman nīpe u mailö kub yabił ga, pen mīdö mīdö mailö kub ga anību pro gö auö nīñöl gi, Mosiis nīpe nībi bi gau pro gajip anību nīñagöl a göm, usajıl bad ap udöm, mulu majman nīpe u pału ga. *

¹⁴⁻¹⁵ Pen gasi kale nīñ aij gagla. Nīhön gīnīg: usajıl bad rö gasi kale wam wam göm mīdeia u me, God nöd hadame nöp manö nīñö hag lep haga manö u amgö li nīñla u pen manö il u nīñagla. Mīñi u rö nöp kale lo manö anību amgö li nīñbal pen nan usajıl bad rö gasi kale wam wam gö, manö il nīñagpal. Nan usajıl bad rö gasi kale wam wam göp u, Kraiss nīpe nöp ud ke gau yunim rö löp.

¹⁶ Pen nībi bi Bi Kub u nīp aunaböl u, nīpe usajıl bad gasi kale pału göm mīdöp u, ud wał gi yuöm, gasi kale pīral hiikö, nīñnaböl. *

¹⁷ Bi Kub hagabin u, Ana u me. Ana nīpe hon aip mīdeinab u, nan nīhön nīhön göm hanip bi nagiman rö līnim u, nīpe pa jö gi ke gau yuöm hanip ud asik yunab. *

¹⁸ Pen mulu majman hon u pału gi pi gun

* **3:13:** Eks 34:33 * **3:16:** Eks 34:34 * **3:17:** Jon 8:36; Ro 8:2

mɨdagpun rō, hon magōŋhalō Bɨ Kub mailō aij nɨpe u waiō nɨŋbun. Nɨpe gö, hon magōŋhalō nɨpe ke mailō aij halō mɨdöp rō lɨnabun. Magō aɲɨ nöp nɨpe mɨdöp rō lagnabun; pen ɲɨn aɲɨ aɲɨ nɨpe pör nöp hanɨp gɨ gɨ gö, hon mailō aij nɨpe mɨdöp rō lɨnabun. Bɨ Kub anɨg gab u Ana u me.

4

Mɨnōŋ ud rin cōg gɨpal rō u, hon nɨbi bɨ mɨdpun

¹ God hanɨp mög nɨŋöm udöm, wög anɨbi hag lö gɨpun u me, hon gasɨ iru nɨŋagpun.

² Pi göm gɨpal adō u abe, nable gö nɨŋöl gɨ gɨpal adō u abe hon gagpun. Nɨbi bɨ gau kalɨp manō piral hagagpun. Hon God Manō hag ɲɨnɨg gabun u, manō hon rɨmnap halō hagun hag ɲagpun. Nan nɨhön nɨhön gɨpun gau piral adō u gagpun. God Manō aij nɨpe u kabō göl nöp waiō hag ɲɨbun. Anɨg gɨno, nɨbi bɨ gau hanɨp nɨŋöm, mɨdmagō an kale daŋ nɨŋnaböl, hon God amgō ilō adō nɨpe u bɨ aigale bɨ rō mɨdpun. *

³ Nɨbi bɨ umaböl gau nöp, manō aij waiō hag ɲɨbun u nɨŋöm, usajɨl bad rō manō aij adō mɨdöp nɨŋöm nɨŋagun a gɨpal.

⁴ Kale nɨŋagpal u, Seden ram mɨnōŋ il i god rō mɨdöp u, gasɨ kale wam wam gö, Kraiŋ manō aij mailō halō mɨdöp manō u nɨŋagpal. God nɨpe mɨdöp rō, Kraiŋ u rō nöp mɨdöp u nɨŋagpal. *

⁵ Pen manō hag ɲɨbun u, hon bɨ aigale bɨ rō mɨdpun manō u hag ɲagpun; Jisaiŋ Kraiŋ nɨpe nöp Bɨ Kub mɨdöp nɨŋöm Jisaiŋ wög nɨp gun, wög gɨ

* 4:2: 2Ko 2:17; 1De 2:5 * 4:4: Ep 2:2; Kol 1:15; Hib 1:3

ñeb bi kale midpun a gun, manö aij kalöp hag ñibun.

⁶ God nöd “Siñbön aṇ yaṇ mailö gaṇ,” a ga. God añi anibu nöp mailö nipe midmagö aṇ hon dan ñi lab. Anib u, God mailö aij nipe u Krais mulu majmaṇ mailö gab u hadö niṇbun. *

⁷ Minöṇ ud rin cög gi libal rö u, hon nibi bi midpun. Pen God nipe nan aij unbö ke anibi hanip aṇ dan löp. Anib u niṇbun, klö hon ke wasö; God klö nipe ke ñö udun anig göl midpun u niṇbun. *

⁸ Hanip böṇ böṇ ridik gipal u pen hon pak gulu gi arbun. Gasi iru niṇbun u pen gasi halö midpun. *

⁹ Hanip yu gi yubal u pen mam hon pör aip midöp. Hanip yiharṇ gabi pakpal umagpun.

¹⁰ Jisas nip paköm al pak la rö, hanip u rö nöp paköm al pakniḡ gi lö biñlam midpun. Pen anig gö, nibi bi gau hañ romaṇ hon niṇjöm, Jisas kamiṇ midöp u waiö niṇnaböl. *

¹¹ Hon kamiṇ midpun u, Jisas nip niṇ udpal, a göm, hanip pör pör nöp al pak linig gaböl. Pen gaböl anibu, nibi bi gau hañ romaṇ hon niṇjöm Jisas kamiṇ midöp magö nipe u niṇjöl a göm, God kalip arö gö anig gaböl. *

¹² Hon pör pör umun rö löp u pen hon anig gino, kale kamiṇ midmim rö löp.

¹³ God Manö u bi ap kali kliniḡ rüköm haga, “God nip niṇ udpin u me, anig hagpin,” a ga. Anib u

* **4:6:** Jen 1:3; Ais 9:2; 2Ko 3:18 * **4:7:** 2Ko 5:1 * **4:8:** 2Ko 1:8;
7:5 * **4:10:** 1Ko 15:31 * **4:11:** Ro 8:36

rö, hon u rö nöp God nîp nîŋ udpun u me, manö hagpun. *

¹⁴ Hon nîŋbun, God gö Bî Kub Jisas kauyaŋ uraka rö, hanîp u rö nöp gö urakno, hanîp abe kalöp abe dam Jisas mîdöp au lî nab. *

¹⁵ Nan hagabin anîb i magöŋhalö kalöp nan a gem hagabin. Anîg gîno, ñîŋ añî añî God nîpe nîbi bî gau gau iru nöp ud aij göm abad mîdö, kale God nîp aij a göl gî gîlö nîŋöl gî, hib nîpe u i adö laŋ ap rannab.

God nîp nîŋ udun gasî halö mîdpun

¹⁶ Anîb u, hon gasî halö mîdpun. Hañ roman ñîŋ ma hon hainö gî lugnîm rö löp u pen God hanîp pör pör ana aŋ hon dan klö ñö nîŋöl gî kamîŋ mîdpun. *

¹⁷ Marö pro udpun anîb gau nan kub wasö; yîharîŋ magö uturep ap nöp udpun. Pen marö anîb gau udun, am Kraîs aip mîdun pör nöp pör nöp mailö aij kub yabî gau mîd aij gî nabun. *

¹⁸ Mînöŋ naböŋ adö î i mîdun, nan amgö magö nîŋeb gau gasî iru nîŋagpun; nan adö laŋ au amgö magö nîŋagep gasî nîŋbun. Nan amgö magö nîŋeb gau magö uturep nöp mîdeinab; nan amgö magö nîŋagep gau pör nöp pör nöp mîdeinab. *

5

¹ Hañ roman hon mîñî mîdöp ñîŋ aŋ i, ram bada bad rö mîdöp. Pen ram bada anîbu ud waŋ

* **4:13:** Sam 116:10 * **4:14:** 1Ko 6:14 * **4:16:** Ep 3:16 * **4:17:** Ro 8:17-18 * **4:18:** Kol 1:16

gɪlə aka asöl gö, God nɪpe hanɪp ram hain nɪbö ap ram mɪnönɟ nɪpe kumi kabö adö laɲ au gɪ lö mɪdeinabun. Ram anɪbu bɪ ram gɪpal rö wasö; God nɪpe ke gɪ lö, pör nöp pör nöp mɪdeinab. *

² Ram hain nɪbö anɪbu yɪɲɪd udun waɪɲ rö rol gun, a gɪ gasɪ nɪɲöl gun abad mɪdpun. *

³ Nɪhön gɪnɪg: God nɪpe hanɪp waɪɲ rö rol gɪ ñeinab u, magö nöp mɪdageinabun.

⁴ Mɪñi ram bada anɪbi mɪdun, marö gö nɪɲöl gɪ ake gabun. Pen arö gun, magö nöp mɪdaiun a gɪ gasɪ u nɪɲagpun; kumi kabö adö laɲ mɪdep hañ romanɲ u udun a gɪ gasɪ u nɪɲbun. Hañ romanɲ kamɪɲ mɪdep u apöm, hañ romanɲ umeb nöd nɪbö u böɲ nöp ñɪɲ haknab, a gɪ gasɪ u nɪɲbun.

⁵ God gasɪ nɪpe ke nɪɲöm, hañ romanɲ hain nɪbö ñɪnam a göm, Ana nɪpe u nöp yuö apöm hanɪp aɪp mɪdöp u me, God nɪpe haga rö nöp gɪnab u nɪɲ aɪɟɪpun.

⁶ Anɪb u me, hon pör pör gasɪ halö mɪdpun. Pen hañ romanɲ anɪb i halö mɪdpun ñɪn aɲ i, Bɪ Kub ram nɪpe kumi kabö adö laɲ au mɪdagpun. *

⁷ Bɪ Kub nɪp gasɪ nɪɲöl gɪ ajpun u pen amgö nɪɲagpun.

⁸ Hon gasɪ halö mɪdpun. Hañ romanɲ hon i arö gun, am Bɪ Kub aɪp ram mɪnönɟ nɪpe kumi kabö adö laɲ au mɪdaiun, a gɪ gasɪ u nɪɲbun. *

⁹ Anɪb u, ram mɪnönɟ hon aui hañ romanɲ mɪdeinabun aka arö gun Bɪ Kub ram nɪpe am mɪdeinabun u, nɪp aɪɟɪ gɪnab adö u nöp gun, a gɪ gasɪ u nɪɲbun. *

* 5:1: 2Ko 4:7 * 5:2: Ro 8:23 * 5:6: Hib 11:13-16 * 5:8: Plp 1:23 * 5:9: Kol 1:10; 1De 4:1

¹⁰ Nihön ginig: hon magöñhalö am Krais amgö ilö adö nipe au midno, mññi hañ roman halö midun nihön nihön gipun, aij gipun aka aigöl gi rö gipun u niñöm, pen anibu rö ññab. *

¹¹ Bi Kub nipe Bi piññi gep midöp u niñun, klö gun, niñi bi gau nip niñ udöl a gun, kalip manö aij nipe hag ññbun. Hon bi aigale bi rö midpun u, God niñ aij göp; kale u rö nöp, hon bi aigale bi rö midpun u abe niñmim rö löp.

¹² Manö kalı kliñ rikabin anibi, hon bi aij hanip udmim manö u rö, kalöp hagagabin. Manö kalı kliñ rikabin anibi niñmim, hanip nan a gimim gasi niñmim mññ mññ gimim, a gem kalı kliñ rikabin. Anig ginö, niñi bi midmagö an dan wasö, hañ roman höñ adö u nöp nihön rö midöp u gasi niñbal gau, kalip manö pen hagnim a gem manö anibu kalı kliñ rikabin.

¹³ Pen manö hagabun i, kale rimnap hagnabim, hauł alö manö anibu hagab, a ginabim. Pen kale anig rö hageinabim u, Pol bi gau God hib nipe haglö adö aran a göm anig hagaböl, a gimim gasi u niñmim. Pen bi hauł wasö, bi gasi midöp rö hagaböl u, a geinabim u, Pol bi gau manö hagaböl u hanip nan a göm hagaböl a gimim, manö hon niñ udmim.

¹⁴ Krais nipe bi añi yabił u niñi bi magöñhalö nan a göm uma rö, hon niñi bi magöñhalö aip umno, a gun niñbun. Krais hanip niñi bi magöñhalö midmagö löp u niñun, gasi hon adö u ke niñun gagpun.

¹⁵ Krais niñi bi magöñhalö nan a göm uma.

* 5:10: Ekl 12:14

Anib u, miñi riköl hainö, hanip ke aij ginab adö u niñun gagun; Bi Kub hanip nan a göm umöm kauyan uraka u nip aij ginab adö u nöp gun. *

¹⁶ Nibi bi minöñ naböñ il i nibö gau niñbal rö nöp niñun, “Nibi bi gau aij, nibi bi gau naij,” a gun niñagpun. Krais nip nöd gasi piral adö anibu rö nöp niñno u pen uri nip adö anibu rö niñagpun.

¹⁷ Nibi bi Krais nip cig gipal gau, God gö kamij gisön nibö adö u midpal. Nan nöd nibö u pis gö, nöd midmidal rö midagpal; nan gisön nibö hadö auub. *

¹⁸ Hon kamij gisön nibö midpun anibu, God nipe nöp gö midpun. Nöd nibi bi al niñeb nipe midaino u pen hainö Krais nip yuö apöm, hanip ud God aip jim ñöl löm, nibi bi rimnap halö God aip jim ñöl midaiöl, a göm, hanip wög anibu hag la. *

¹⁹ Krais kalip nan a göm uma u me, God nibi bi gau magöñhalö nan si nan naij gipal gau niñem arö ginö, yad aip jim ñöl midaiöl, a göm ga. Pen God nipe hanip manö aij anibu ñöm, nibi bi gau magöñhalö hag niñmim a göm, hanip nibi bi wög gep nipe hag löp. *

²⁰ Hon me, Krais bi añ nibö nipe midun, God manö aij hagöp u udun nibi bi gau kalip hag niñmidun. Krais bi nipe midpun u me, kalöp hagabun, Krais manö aij u niñ udmim, yau a gipe, God kalöp ud aij göm nip aip ud jim ñinab.

²¹ Krais nan si nan naij ap gaga pen God nan

* 5:15: Ro 14:7-8 * 5:17: Ro 8:1; Gal 6:15 * 5:18: Ro 5:10

* 5:19: Ro 3:23-25

si nan naij hon magöŋhalö Kraiss nɪp ña. God ga anɪbu, hon Kraiss aip mɪdun, God kamɪŋ aij mɪdep magö nɪpe u halö udnabun a göm ga. *

6

¹ Hon God aip jɪm ñöl wög gɪpun rö, kalöp manö klö gɪ hagun hagabun, God kalöp mög nɪŋöm ud aij göp u, arö gagmim.

² God nɪpe hagöp,
“Manö ne nɪŋnam a gem mɪdainö ñɪn u,
yɪp hag nɪŋaina nɪŋnö.

Nöp ud kamɪŋ yunam a gainö ñɪn u,
nöp gɪ ñɪnö,” a ga.

Pen nɪŋim! Mɪñi ñɪn i nöp God nɪbi bɪ gau manö nɪŋnam a göm mɪdöp. Mɪñi ñɪn i nöp God nɪbi bɪ gau kalɪp ud asɪk yuö, kamɪŋ arnaböl. *

³ God nɪp wög gɪpun u ar aij gɪnɪm, a gun, nɪŋ aij gun gɪpun. Nɪbi bɪ rɪmnap hanɪp nɪŋöm, gasɪ rɪmnap auö, ap lug paknaböl adö u gagpun.

⁴ Pen nɪhön nɪhön gɪpun u, God nɪp wög gabun u nɪŋöl, a gun, nagɪ aij adö u nöp gɪpun. Anɪb u, God nɪp wög gun bɪslam mɪdun arö gagpun. Mɪŋör nɪhön nɪhön gö, uɫham mɪdpun a gun gasɪ anɪbu nɪŋagpun.

⁵ Hanɪp ñɪn rɪmnap mɪñu magö pakpal; ñɪn rɪmnap nagɪ lɪbal; ñɪn rɪmnap ram mɪnön ap bɪ uraköm polisman aip aka ami bɪ aip pen pen göm söl hanɪp an au abe al pak lɪbal; ñɪn rɪmnap wög gɪ dam dam ake lagpun; ñɪn rɪmnap han aij gagpun; ñɪn rɪmnap kɪyö hanbun. *

* 5:21: Hib 4:15 * 6:2: Ais 49:8 * 6:5: 2Ko 11:23-27

⁶ Pen gasi aij nöp niñun, niñ aij gun, niñi bi kalip niñno, hon mulu lugö wasö, kalip ud aij gipun. Hon aige göl gun anig gipun? Ana U† hanip an dan midöp u me, niñi bi midmagö yabi† libun; *

⁷ God hanip klö nipe ñö, Krais manö aij u kabö göl nöp hagpun; gi aij gep u hataun gasa† hon rö ñimagö yijig abe ñimagö sidagö abe midöp.

⁸ Niñi bi rimnap hib hon haglö adö aröp; niñi bi rimnap hib hon udlö yagol lugöp. Rimnap hanip manö aij hagpal; rimnap hanip manö naij hagpal. Hon bi piral hagep a gi gasi niñbal u pen hon manö niñö nöp hagpun;

⁹ hon niñi bi hib midagöp yabi† a gi gasi niñbal u pen hib hon niñbal; hadö umbun rö löp u pen kamij midpun. Hanip miñu magö pakpal u pen umagpun; *

¹⁰ miñör kub göp u pen miñ miñ göl gi midpun; bi mög gep rö midpun u pen wög hon gipun adö u niñi bi iru nöp niñi bi gep rö midpal; nan midagöp rö midpun u pen magöñhalö udpun.

¹¹ Korid niñi bi gau, kalöp manö pi gun hagabun, waiö yabi† hagabun; kalöp midmagö libun.

¹² Hon kalöp midmagö limidun u, uri u rö nöp anig göl nöp gipun pen kale hanip midmagö limidim nagi adö u pen dam gai yubim.

¹³ Kalöp ñi pai yad rö lö me hagabin: hon kalöp midmagö libun rö, kale u rö nöp hon midmagö limim. *

* 6:6: 1Di 4:12 * 6:9: 2Ko 4:10 * 6:13: 1Ko 4:14

*Nibi bi Krais nip niŋ udagpal gau aip jim
ñagmim*

¹⁴ Kale nibi bi Krais nip niŋ udagpal gau aip jim ñagmim. Nibi bi gi aij gipal gau, aige göl göm nibi bi gi aij gagpal gau aip jim ñöl gılö arö aij ginab? Nibi bi mailö midpal gau, aige göl göm nibi bi sibön yan midpal gau aip jim ñöl gılö arö aij ginab? *

¹⁵ Krais aip kijaki aip manö hag adö añi lagnabil. Nibi bi Krais nip niŋ udpal gau, nibi bi Krais nip niŋ udagpal gau aip u rö nöp gasi adö añi niŋagnaböl.

¹⁶ God kamiŋ u, hon sabe gep ram nipe midpun. God nipe haga,
“Yad an kalip gau midem,

God kale u midnö,
kale pen nibi bi yad
mideinaböl,” a ga.

Pen God sabe gep ram aip, nan yiŋharin sabe gipal nan piral gau aip, manö ap hag adö añi löm gılö arnim rö lagöp. *

¹⁷ Anib u, Bi Kub nipe haga,

“Kalip arö gimim,
kale ke midaimim.

Nan yip asiŋ la gau u† mat† gageinabim u,
kalöp udnabin. *

¹⁸ Nap kale midnö,

kale ñi pai yad mideinabim.
Yad Bi Kub unbö ke, bi gep yabi† u,
anig hagabin,” a ga.

* **6:14:** Ep 5:11; 2Sa 7:14; Jer 31:9 * **6:16:** 1Ko 3:16; Lep 26:12

* **6:17:** Ais 52:11; Rep 18:4

7

¹ Mıdaimam aij yad gau. God hanıp manö aij manö nıñö anıbu hagöp rö, nan si nan naij gıpun gau hañ romanı hon abe gası rımıd hon abe gı naij göp u, nan asıñ bön nöp arö gun, God nıp pıñıñ gun, pör pör nöp gı aij nöp gı mıdaiun.

Pol mıñ mıñ ga

² Kale hanıp ud mıdmagö lımim. Hon nıbi bı kalöp ap manö pıral hagun, gı naij gun, halöwałö gun gagno.

³ Yad kalöp hag pro gınıg hagagabin. Nöd kalöp hagnö rö, hon kalöp mıdmagö yabıt lıbun; kalöp aip kamıñ mıdeinabun aka umnabun u, kalöp mıdmagö lun jım ñöl nöp mıdeinabun.

⁴ Kalöp gası ke nıbö rımnab nıñagpin, aij göp nöp nıñöl gı mıdpin. Yad kalöp gası nıñem, ñıñı lem gası halö mıdpin. Hanıp marö yabıt gab u pen yad mıñ mıñ göl gı mıdpin.

⁵ Pen hon Masedonia Propins apjakno ñın u, magö ap ake lun yıharıñ mıdagaino. Mıñör ke ke iru yabıt mıdö, hanıp pen pen gılö, gası iru yabıt nıñno. *

⁶ Pen God nıbi bı mög nıñbal gau ud aij göp u, Daidas nıp yuö auö, hanıp ud aij ga.

⁷ Daidas nıpe aui apöm, kale nıhön nıhön gımim nıp ud aij gıpe manö adö u hagöm; yıp gası nıñ aij gaıbe manö adö u hagöm; kale yad aip gası adö añı nöp nıñagaino u kale mög gaia manö adö u hagöm; kale yad aip kauyan jım ñöl mıdaiun, a gası nıñıbe manö adö u hagöm; yıp manö anıbu haga nıñem yad aij yabıt ga.

* 7:5: 2Ko 2:13

⁸ Köp kalı kliñ rıknö u niñbe, kalöp mög yabıl ga u yad magö ap gası kub niñnö; pen uri yad gası kub niñagpin. Manö klö hagem köp kalı kliñ rık yunö anıbu, kale niñbe, mög ga u pen u yıharıñ magö ulep magö ap nöp ga. *

⁹ Hainö me, an hon i nagı naij adö u gagun, a gımim mög niñmim arö gıpe u, yad mıñ mıñ gıpin. Kalöp mög ga anıbu, God gınam a göm niñarö nöp kalöp gı aij ga u me, köp kalı kliñ rıknö anıbu, aij nöp rıknö.

¹⁰ Nıbi bı God nıp gası niñöm, nan si nan naij gıpal u niñhön gıñg anıg gıpun a göm, nagı naij gıpal adö u arö gılö, God kalıp ud kamıñ yunab u aij göp. Pen nıbi bı God nıp gası niñagöm, yıharıñ nöp nan dui gıpin u niñhön gıñg anıg gıpin a gınaböl u, umöm God nıp aragnaböl. *

¹¹ Pen kale nan si nan naij gıpim u niñhön gıñg anıg gıpun a gıpe anıbu, God gaia, gası niñ aij gımim gıpe. Kale klö gımim, an hon i gı naij gagpun niñlan a gıpe. Kale piñıñ gımim, kal gımim, bı an kale au gı naij ga bı anıbu nıp gası ñun a gıpe. Klö gımim, mıdmagö yabıl lıbe u, hon niñbun kale nan anıbu gı naij gagpim.

¹² Kalöp köp nöd kalı kliñ rık yunö u, bı nan si nan naij ga u aka bı nıp gı naij ga u gası niñem kalı kliñ rıkagnö. Kalöp nıbi bı nöp gası niñem, God niñ mıdö niñöl gı, kale hanıp mıdmagö lıbim u kale ke niñ aij gınabim, a gem, köp kalı kliñ rıknö.

¹³ Pen kale köp anıbu niñmim, hanıp ud aij yabıl gıpim u me, hon mıñ mıñ gun gası halö

* 7:8: 2Ko 2:4 * 7:10: Mad 27:3-5; Hib 12:16-17

mıdpun.

Pen Daidas kalöp am niñöm apöm aiud udöm miñ miñ gaia u niñun, hon u rö nöp miñ miñ gıpun. Daidas niñp ud aij giñpe u, miñi niñpe niñiñi löm miñd aij göp.

¹⁴ Daidas niñp nöd, añ mam Korid gau nöp ud aij giñaböl a giñö rö nöp giñpe u me, yad nable gagöp. Manö kalöp hagpin gau pör niñö nöp hagpin rö, manö Daidas niñp hagnö u, rapin hagnö u pen u rö nöp niñö yabiñ nöp hagnö.

¹⁵ Pen Daidas apjaköm kalöp manö hagö, kale pa giñ giñ göl giñ, manö niñpe u udmim, niñp ud aij giñpe u gasi niñöm, niñpe kalöp miñmagö yabiñ löp.

¹⁶ Pen yad miñi niñ aij giñpin, kale adö ap ke gagnabim; giñ aij nöp giñabim u me, yad miñ miñ yabiñ giñpin.

8

Masedonia niñi biñ mani kub niñla

¹ Pen añ mam biñ. Niñi biñ Krais piñ miñpal Masedonia Propins riñgon gau, God niñpe kalıp mög niñöm ud aij yabiñ göp. *

² Mani kale miñdagö, uñham miñdeila u pen kale miñ miñ göl giñ mani kale God niñp niñb hañöwañö niñla.

³ Yad ke niñbin, mani kale iru miñdageia u pen mani kale niñb añ u nöp niñagla; kale kub yabiñ rö niñla. Gasi kale ke niñöm,

⁴ hanip manö klö hagöm hagla, niñi biñ Krais lau adö miñpal gau kiñyö kub lö yiñharin miñpal gau kalıp mani niñun a giñla.

* **8:1:** Ro 15:26; 2Ko 9:1-2

⁵ Pen göl a gino rö gagla. Kale gasi niŋla, “Bi Kub niŋi bi nipe midpun u me, hanip wög niŋön niŋnab u gınabun,” a gıla. Anig hagöm, Bi Kub nip wög göl gi, God nip aij ga u rö hanip wög rimnap gi niŋmim a gino u, kale anib unbö rö nöp gıla.

⁶ Pen Daidas nipe nöd am kalöp hagö, wög aij anibu il gimim gınig gaibe rö, nip hagpin, “Am Korid niŋi bi gau aip midaimön, kale niŋi bi gau midmagö lep wög aij gınig gıpal anibu, ne gi niŋmön böŋ nöp gılan,” a gıpin.

⁷ Kale me, Krais nip niŋ ud pidöŋ gıpin; manö aij nipe u niŋ aij gıpin; manö il u niŋ aij gıpin; klö yabił gıpin; hanip midmagö libim. Anib u me, miŋi mani niŋi bi gau niŋig gabim u, wög anibu u rö nöp gi aij yabił gimim. *

⁸ Pen yad manö klö hagem anig gimim hagabin. Yad yiŋarŋ manö hain hain hagabin. Anib u, niŋi bi rimnap hanip midmagö libal u, kale u rö nöp hanip midmagö libal aka wasö u niŋ aij gınabin.

⁹ Bi Kub hon Jisas Krais hanip mög niŋöm ud aij ga rö niŋbim; nipe ram nipe au midöm, nan ap ulep gaga me. Mid aij yabił gaia u pen kalöp nan a göm, magöŋhalö mideia au arö göm, il i apöm, bi mög gep rö yabił u mideia. Nipe anig ga u, kale niŋi bi gep rö, niŋi bi nan ap ulep gagöp rö midaimim a göm, anig ga. *

¹⁰ Mi nöd niŋbö u, kale nöd nöp gasi niŋ aij gimim, anig gınabun a gıpe. Pen anig göl gasi niŋmim, kale u rö nöp nöd nöp mani niŋbe. Anib u, gasi yad niŋbin u kalöp hagabin.

* **8:7:** 1Ko 16:1-2 * **8:9:** Mad 8:20; Plp 2:6-7

¹¹ Mi nöd nîbö u kale gasi klö nînmim gî nabun a gîpe u gasi nînjöl gî mîdaimim, pen uri u rō nöp gasi klö anîbu nöp nînmim, nîhön gî nabun a gîpe u hadö gî gî pîs gîmim. Mani kale uri mîdainîm gau nîme lîmim, kalîp ñeb rō u mîñi bōj nöp ñîmim.

¹² God nîp aij göp u, mani God nîp ñeb u halöwalö ñun. Pen halöwalö ñun, a gîno, pro nöp ñeb rō lö, u abe God nîp aij göp. God mani nan hon mîdöp gau nöp wö ralöb; mani nan hon mîdagöp gau halö wö ralagöp. *

¹³ Nîbi bî mani ñî nabim gau kale mîd aij gîlö, kale pen uḥam mîdaiim, a gem hagagabin.

¹⁴ Pen mani nan kale uri iru mîdöp rō, kalîp rîmnap nîme lî ñîbe me, hainö kalöp mîdagainîm ñîn u, kale pen kalöp rîmnap nîme lî ñöl. Anîg gîmim, kalîp aip adîp adîp rō mîdeinabim.

¹⁵ God Manö u kalî kîñ rîköm hagla, “Nîbi bî nan mana a gîpal u iru nöp lîhu udla gau nîñla kub rō gaga; kale ñîñeb rō u nöp mîdeia. Pen nîbi bî pro lîhu udla gau kalîp u rō nöp rîk daga; kale u rō nöp ñîñeb rō u nöp mîdeia,” a gîla. *

Pol nîpe Daidas nîp Korid yua

¹⁶ God Daidas nîp gasi ñö, yad ke klö gem kalöp ud aij gînam, a gem nîñbin rō nöp Daidas gasi nînjöb u, God nîp aij a gabin.

¹⁷ Daidas am kalîp nînmön au a gînö, nîp ke aij göp rō, ñîñî löm kalöp au nî nab.

¹⁸ Pen bî aij hon ap halö Daidas aip yunabun. Bî anîbu nîpe Krais nîbi bî ram mînōj pro ke ke

* 8:12: Mak 12:43-44 * 8:15: Eks 16:18

gau kalip manö aij u hag ñi ajö niñöl gi, níp aij yabił a gıpal.

¹⁹ Hon niñbi bi gau gi ñino, kale Bi Kub hib nıpe haglö adö arañ a gi gasi niñbun u me, hon mani anıbu ud arnabun. Pen Krais niñbi bi ke ke gau midpal Daidas nıp hag löm, nıpe hanıp aip aramöm wög aij anıbu ginim, a gıla.

²⁰ Pen Krais niñbi bi nıpe mani kub ñibal u udun abad aij gun, dam bi gau kalip ñino, kale pen udöm nıme li niñbi bi nan midagöp gau nıme li ñınaböl. Magöñhalö gasi niñ aij gun, gi aij nöp ginabun u, hanıp manö ap hagöl rö lagnab.

²¹ Bi Kub abe niñbi bi gau abe hon gi aij nöp gıpun u niñöl a gi gasi u niñbun.

²² Pen mam hon ap halö yunabun. Mam anıbu nıpe pör klö göm mın mın göm wög göp. Pen uri nıpe kale niñbi bi aigale bi rö midpim u niñöm, nıpe mın mın göl gi au ninab.

²³ Midmam Daidas nıp yuabun u, nıpe me yad aip wög jım ñöl gul, kalöp manö aij hag ñıbul. Pen bi nıpe aip nabil mıhau, Krais niñbi bi nıpe gau kalip mıhön wög anıbu hag lılo, Krais hib nıpe haglo adö arnim a gi gasi niñmil nabil.

²⁴ Pen kale yagol u amjaklö, kalip midmagö yabił lımim, ud aij gımim. Anıg gıpe me, manö anıbu kub arö, Krais niñbi bi nıpe midpal ram mınön ke ke gau niñöm hagnaböl, “Pol nıpe Krais niñbi bi Korid au midpal gau hib kale hagö adö ara u, niñö nöp hagöp,” a ginaböl. *

9

* 8:24: 2Ko 7:13-14

Pol, "Nibi bi Kraiss lau adö midpal gau ud aij gimim," a ga

¹ Pen Kraiss nibi bi nipe Jerusalem midpal gau mani ñimim, a gabin manö u, yiharin hagpin; kale ke nin aij gipim. *

² Kale Akaia Propins midpim gau, mi nöd u, mani kale ñinig gaibe u, yad nibi bi Masedonia Propins midpal gau kalip rapin hagem hagdindin. Kale Akaia nibi bi ñinig gaibe u, Masedonia kai kalip manö hagnö, uri nibi bi iru nöp gasi nin aij göm mani kale ñaböl.

³ Pen mam hon uri hagajin gau kalöp hag yuabin u, kale mani kale God nip ñeb u ud li aij gimim gi jin gi midpe, Masedonia nibi bi gau, Pol manö nöp hagöp a göm hagagöl, a gem kalip yuabin.

⁴ Kale mani li magum gi aij gagnabim u, Masedonia nibi bi rimnap u† gi Korid amjakno, hanip nable ginab. Pen kalöp nable yab† ginim rö löp.

⁵ Anib u, mam hon gau kalip nöd hag yuabin. Kale am kalöp aip midlö, mani ñinabun a gipe u, li magum gipe midainim. Hainö yad amjaknabin u, kale ñiñi löl gi mani ñinabim anibu gi jin gi mideinab.

⁶ Kale ninbim, nibi bi nan yin iru yimagnaböl gau, nan iru udagnaböl; nibi bi nan yin iru yimnaböl gau nöp, nan iru nöp udnaböl. *

⁷ Anib u, kale nibi bi a†i a†i midpim rö, gasi kale ke ninmim mani ñimim. Iru gö ninöl gi ñagmim. Nibi bi rimnap kalöp neb neb gilö

* 9:1: 2Ko 8:1-7 * 9:6: Pro 11:24-25

nɪŋmim, ñagmim. Bɪ mɪñ mɪñ göm mani ñɪnab u, God bɪ anɪbu nɪp mɪdmagö löp.

⁸ God nɪpe nan aij kalöp ñɪnɪg gab u, nan pro ñagnab; rapɪn nöp ñɪnab rö löp. Anɪb u, pör nöp kale ke nan iru mɪdeinab nɪŋöm nɪbi bɪ mani ɟɛp löp gau nan iru ñɪmim rö lɪnab.

⁹ Adö anɪbu rö, God Manö u kalɪ kɪñ rɪköm hagla,

“Nɪpe nɪbi bɪ mög gep gau kalɪp nan aij abönamö ñɪnab.

Nɪpe pör nöp kalɪp ud aij göm gɪ aij gɪnab,” a gɪla. *

¹⁰ God hanɪp pör nan yɪŋ ñöm, nan magö ñöm göp u, kalöp nan yɪŋ iru yabɪ ñɪnab. Pen nɪpe gö ran aij geinab nɪŋöm kale udmim rɪmnab nɪbi bɪ nan ɟɛp löp gau nɪme lɪ ñɪbe me, aij yabɪ gɪnɪm rö löp. Mani nan kale ñɪnabim u, God nɪpe gö nan magö iru yabɪ nöp pɪlnab. *

¹¹ Kalöp pör gö, nan kale iru nöp mɪdö, haɭöwaɭö ñeb rö lɪnab u me, nan ñöl gɪ mɪdpe, hon damun Krai nɪbi bɪ Jerusalem mɪdpal gau dam ñɪno, nɪbi bɪ iru nöp God hib nɪpe haglö adö arnab. *

¹² Anɪg gɪmim, Krai nɪbi bɪ nan ɟɛp göp gau kalɪp gɪ aij gɪnabim u, kale nan ɟɛp göp anɪbu udöm mɪd aij göm God hib nɪpe haglö adö arnab.

¹³ Anɪg gɪpe, nɪbi bɪ gau kale God nɪp gasɪ nɪŋöm hagnaböl, “Krai nɪbi bɪ nɪpe Korid mɪdpal gau, kale Krai manö aij u udöm, hagöp rö nöp göm, hanɪp mani abönamö ñöm, nɪbi bɪ gau kalɪp abönamö ñöm gɪpal u, nöp aij yabɪ a gabun,” a gɪnaböl.

* **9:9:** Sam 112:9 * **9:10:** Ais 55:10 * **9:11:** 2Ko 1:11; 4:15

14 God kalöp mög niñöm ud aij yabił göp rö niñöm, gasi kale am kalöp wam wam gö aij gö niñöl gi, kalöp nan a göm God niþ sabe giñaböl.

15 God niþe nan aij unbö ke hanip ñöb u rö, niþ aij göp a gun me!

10

Pol, "Kale yip manö piral hagaböl," a ga

1-2 Niþi bi rimnap yip hagnal, "Pol niþe hon aip midöm, bi hain manö hagagep bi u midöp u pen am milö gau midöm, köp kalı kliñ riköm, manö klö göm hagöp," a gipal. Pen kale manö adö ap hagöm hagnal, "Pol niþe niþi bi minöñ naböñ il i niþö gau niñbal rö nöþ niñöm hagöp," a gipal. Krais niþe Bi hain aij agamiñ midöp rö, hib niþe hagem yad ke Pol kalöp manö klö gem hagabin, kale gasi niñ aij gimim gi aij gimim. Yad amem niþi bi yip manö naij hagaböl gau kalip manö kub hagnabin. Pen kale gi aij giþe, kalöp anig unbö rö gagnabin u yip aij giñab. *

3 Hon minöñ naböñ il i midpun u pen niþi bi minöñ naböñ il i pen pen gipal rö gagpun.

4 Wim po hon udun pen pen gipun u, minöñ naböñ il i ud pen pen gipal rö wasö. Wim po hon udun pen pen gipun u, God klö halö midöp u me, hon wim po anibu damun, kijaki aban klö gi löp gau am gi naij gino, niþi bi pen hagöl rö lagöp. *

5 Niþi bi gau kale God gasi niñeb u arö göm, gasi kale ke u niñöm, hib kale ke haglö adö aröp u pen hon God klö niþe udun manö aij niþe hagno, niþi

* 10:1-2: 1Ko 2:3; 4:21 * 10:4: Ep 6:13-17

bɪ anɪb gau manö aij anɪbu pen hagöl rö lagöp; hon gasɪ kale ud nagɪ lɪno, kale Kraiss manö aij nɪŋ udöm hagöp rö nöp gɪlö arab.

⁶ Pen kale Kraiss hagöp rö göl gɪ mɪdaibe nɪŋun me, hainö nɪbi bɪ Kraiss nɪp aɛb aɛb ñɪbal gau gasɪ ñɪno nɪŋöl.

⁷ Kale rɪmnap amgö nöp nɪŋbe. Nɪŋ aij gɪmim. Bɪ ap Kraiss bɪ nɪpe mɪdpɪn a gɪ gasɪ nɪŋöb u, Pol u rö nöp Kraiss bɪ nɪpe mɪdöp u nɪŋnɪm.

⁸ Bɪ Kub u nöp yɪp wög hag lö, kalöp nɪbi bɪ abad mɪdpɪn a gɪpɪn u, rapɪn hagpɪn u pen, yɪp nable gagöp. Pen Kraiss nɪpe yɪp wög hag la anɪbu, kalöp hagnö ap lug pakmim a göm hag laga; kalöp hagnö Kraiss manö aij u nɪŋ ud aij gɪmim nɪp cɪg aij gɪmim a göm yɪp hag la. *

⁹ Pen kalöp köp kalɪ klɪñ rɪk yubin u, nɪŋmim pɪñɪŋ gɪmim a gem yuagpɪn.

¹⁰ Nɪbi bɪ rɪmnap yɪp hagpal, “Nɪpe mɪlö gau mɪdöm, köp nöp kalɪ klɪñ rɪk yuöm, manö klö yabɪɪ hagöp u pen auɪ auub nɪŋbun u bɪ kub manö hagpal rö hagagöp,” a gɪpal.

¹¹ Pen nɪbi bɪ anɪg hagpal anɪb gau nɪŋ mɪdaiöl. Yad amjakem, adö ap ke gagnabin; mɪlö gai i mɪdem, köp kalɪ klɪñ rɪkem hagpɪn rö nöp gɪnabin.

¹² Pen nɪbi bɪ hib kale ke haglö adö arab gau, kale kub aka yad kub aka gem, gasɪ u ulhai nɪŋagɪn. Kale gasɪ laga rö hagpal, “Hon nöp me aij. Nɪbi bɪ hon gɪpun rö gɪpal gau, gɪ aij gɪpal; nɪbi bɪ hon gɪpun rö gagpal gau, gɪ aij gagpal,” a gɪpal.

* 10:8: 2Ko 13:10

¹³ Pen yad God wög u gi aij gi pin aka manö anibu rö hagnig gabin u, God nibi bi ke nibö gau kalip wög ke hag la u, yad manö hagagnabin; God nipe yip ke wög hag la u nöp hagnabin. Pen Krai manö aij kalöp hag ñeb wög anibu, God nipe yip ñöb. *

¹⁴ Yad kale midpim au amjakagbnep, manö anibi hagagbnep. Pen kale midpim gau yad ke nöd nöp amem, kalöp Krai manö aij u nöd hag ñinö.

¹⁵ God nipe wög yip hag la. Ram minöñ ke nibö gau nipe nibi bi rimnap kalip hag la. Kale ram minöñ anib gau amöm wög gipal u, yad aiud ap udagnabin. Pen yip aij ginab u, kale Krai manö aij u niñ ud klö yabıl gi midaipe, yad kalöp an gau wög klö ginö, wög adıñ kub rö lö, nan magö pil aij ginab.

¹⁶ Hainö me kalöp dauba gi apem, am ram minöñ nöd hag ñagla dagol gau amem, Krai manö aij u nibi bi anib gau kalip hag ñinabin. Ram minöñ ke nibö gau nipe wög anibu nibi bi rimnap kalip hag la. Kale ram minöñ anib gau amöm wög gipal u, yad aiud ap udagnabin.

¹⁷ “Nibi bi hib haglö adö arnig ginab gau, Bi Kub u hib nipe haglö adö arnim.” *

¹⁸ Hib hon ke hagno adö arnab u, God niñö udep rö lagnab; pen Bi Kub u hib hon hagö adö arnab u me, God niñö udep rö linab. *

11

Jisas manö hagabun, a göm, piral hagpal gau

* **10:13:** Ro 12:3 * **10:17:** 1Ko 1:31 * **10:18:** 1Ko 4:4

¹ Yad manö hauł rö hagnabin u pen manö ił m+đö n+ŋöl g+ hagn+g gabin.

² God kalöp m+đmagö löp rö, yad kalöp u rö nöp m+đmagö l+bin. Kalöp me n+bi praj m+đ aij göp u dam b+ añ+ ap n+p ñ+nö. B+ an+bu me Krais. *

³ Pen yad p+ñ+ŋ g+pin u, hadame nöp haino u pir alö, Ip n+ŋ uda rö, n+bi b+ r+mnap kalöp u rö nöp manö piral gau hag ud arlö, gas+ kale n+ŋbal rö n+ŋmim, Krais n+p gas+ añ+ n+ŋmim ud aij g+pin u, arö g+mim rö löp. *

⁴ Manö hagabin u, yad n+ŋbin, kale n+bi b+ gau n+bo r+mnap kal+p ka ñ+be, Jisas yad manö hag ñ+bin u rö hag ñagpal; Jisas ap ke rö manö u hag ñ+lö, abönamö udabim. Pen kale Ana u abe, manö aij u abe u rö nöp nöd udpe u wasö; ke hain n+bo ap rö u udabim. *

⁵ Pen gas+ yad n+ŋbin, Krais manö aij ud arep b+ aij aij kale an+b b+ kub, yad b+ ramö gau rö ap m+dagpin. *

⁶ Manö kale u, dö kal yab+ł hagpal u pen, yad hagpin rö manö ił n+ŋ aij göm hagagpal. Kale n+ŋbim, yad pör nöp manö ił n+ŋ aij gem kalöp manö hag ñ+bin. *

⁷ Pen kalöp God manö aij hag ñ+nö u pen mani nan r+mnap ñ+mim a gem hagagnö. Yad kalöp aŋ au m+dem an+g g+nö u, yad b+ pro rö m+dnö kale n+bi b+ kub rö l+ m+daimim a gem, an+g g+nö. G+nö an+bu, y+p b+ ramö gau rö ap a g+mim n+ŋbim aka n+hön? *

* 11:2: Ep 5:26-27 * 11:3: Jen 3:4,13 * 11:4: Gal 1:8-9

* 11:5: 1Ko 15:10; 2Ko 12:11 * 11:6: 1Ko 2:1,13 * 11:7: 1Ko 9:18

⁸ Yad kalöp aip mîdem Kraîs manö aij u hag ñîmîdin u, Kraîs nîbi bî ram mînöŋ ke nîbö rîmnap yîp mani nan ñîla. Mani kale si udem, Kraîs manö aij kalöp hag ñînö. *

⁹ Kale aip mîdainö ñîu u, nan kale ap udagnö. Añ mam Masedonia nîbö aula gau nöŋ, nan yîp nîhön ulep ga gau yîp dap ñîla. Pen hainö u rö nöŋ, nan kale rîmnap hag nîŋagnabin.

¹⁰ Manö hagabin anîbi, hagöl gî nöŋ mîdeinabin. Yad Akaia Propins rîgoŋ rîgoŋ gau amîl apîl gî ajeinabin u, mani nan kale rîmnap udagnabin. Kraîs bî nîpe mîdpin rö, nîŋö yabîl hagabin.

¹¹ Pen manö hagabin anîbi, kalöp mîdmagö lagpin aka nîhön? Wasö yabîl. God nîŋöb yad kalöp mîdmagö lîbin.

¹² Pen mani nan kale gau udagmîdin u hainö u rö nöŋ gînö, nîbi bî manö piral hag ajpal gau, hon Pol nîp rö adîp adîp mîdpun a göm hagöl rö lagnab.

¹³ Kale höŋ adö u Kraîs manö ud arep bî rö löm, Kraîs wög gabun a gîpal u pen Kraîs manö ud arep bî mîdagpal. Manö piral ud arep bî mîdpal.

¹⁴ Pen ñîu rîmnap Seden nîpe ke, God ejol mailö aij nîpe ap rö halu löm auöp.

¹⁵ Seden anîg göp u, bî nîp wög gîpal gau, bî wög aij göm gî aij gîpal rö halu löm auaiöl, hon gasî kub nîŋagun. Pen hainö gau nîhön nîhön gînaböl gau pen udnaböl.

Pol God wög göl gî marö uda

* 11:8: Plp 4:15-16; 2Ko 12:13

¹⁶ Yad kauyan hagabin, kale rımnay yıp bı hauı a gımim gası u nııagmim. Pen yıp bı hauı a gımim nııeinabim u, yıp arö gıpe, bı hauı gau hib kale ke haglö adö aröp rö yad u rö nöp manö rımnay hagnabin.

¹⁷ Hib yad ke hagnıg gabin u, Bı Kub gö anıg gagnabin; bı hauı alö hib kale ke haglö adö aröp rö gınıg gabin.

¹⁸ Pen nıbi bı iru nöp rımnay gası ke nııöm, hib kale ke haglö adö aröp rö u, yad u rö nöp gınabin.

¹⁹ Kale gası nıı aıj yabıl gıvim rö, bı hauı gau manö am haglö, kalöp iru gagöp.

²⁰ Nıbi bı gau kalöp wög gı ñeb bı kale rö mo kale gau löm, kalöp tıp gı damöm, haıöwalö göl gı, mulu maj mıgan kalöp paklö, kale manö mıdagöp.

²¹ Pen yad bı hain bı yıharııı rö mıdem, anıg gagpin u, yad nable göp.

Pen yad manö hauı rö hagabin u, hib kale ke haglö adö aröp rö, unbö rö hagabin. *

²² Kale Hibru nıbi bı? Yad u rö nöp Hibru bı ap. Kale Isrel nıbi bı? Yad u rö nöp Isrel bı ap. Kale Ebrahim il ap? Yad u rö nöp Ebrahim il u mıdpin.

²³ Kale Krais nıp wög gıpal? Yad bı hauı yabıl rö, hib yad ke hagnö adö arab u pen yad wög klö gı gı, marö adö ke ke udpin rö, nıbi bı pıral gıpal gau gagpal. Yıp ñın iru nöp nagi lıla. Yıp ñın iru nöp mıııu magö pakla. Yad ñın iru nöp um dam anı lem aunö. Nıbi bı gau anıg unbö rö gagpal. *

* 11:21: Plp 3:5 * 11:23: Ap 16:23

24 Juda kai ñin ke ke unbö mamid u, nagi udöm, yip ij iru yabıl nöp pak gus göm ñin juöl ado gi da mamid böñ dañ pakla (39). *

25 Rom kai u rö nöp ñin ke ke ñin mihau nigan yip ur udöm pakla. Ñin ap nibi bi iru nöp yip kabö ju pakla. Ñig magib kub ajainö, ñin ke ke mihau nigan ñig magib u böñ nöp piral paka. Ñig magib naij ga ñin anib gau, mañ ap nan adin bad ap ud sisı lem, ñig solwara uł adö lan ap ran ap lug sisib göl gi midnö midnö, sidö wad amöm, sibön göm gi damöm, ram rua. *

26 Yad pör nöp amıl apıl gi ajmıdin. Pör ajpin gau, ułham yabıl ajpin. Ñig ałi au jubin; nan si udep bi midpal an au ajpin; nibi bi yad ke aka Juda nibi bi wasö an gau gi ajem, ułham yabıl ajpin; daun kub gau aka be gau aka ñig solwara an gau gi aramem, ułham yabıl arbin; nibi bi añ mam a gıpal u pen Krais nibi bi nıpe midagpal an gau gi ajem, ułham yabıl ajpin. *

27 Yad wög goslam gem, uhön hanem wasö, ñin iru nöp nan magö midagö, kiyö lö, ñig nan gö, walij midagö, yigön göm göp.

28 Pen marö adö ap me, nibi bi Krais lau adö midpal ram minöñ ke ke gau, mid aij gıpal aka gem, gasi iru niñabin.

29 Krais nibi bi rimnap lug paknig gılö, klö yad ke u rö nöp lugnab rö u niñbin. Pen nibi bi rimnap kalıp ıip gılö nan si nan naij gılö, midmagö yad an dañ ilön göp.

30 Hib yad ke adö rimnap hagnam u, yad bi klö

* 11:24: Dud 25:3

* 11:25: Ap 16:22; 14:19

* 11:26: Ap 9:23;

14:5

mıdagöp u niñmim a gem manö anıbu hagnabin.

³¹ Bı Kub Jisas Nap God, pör nöp hib dap raneb God u, yad pıral hagagabin u niñöb.

³² Yad Damaskas mıdainö, ki? Aredas bı nıpe Damaskas abad mıdmıdöp u, yıp nagi lın a göm, polisman gau hagö, Damaskas adan ramö gau magöñhalö bıñöm rık hakla.

³³ Anıg gıla u pen mam hon rımnap yıp ud wadı kub mıgan u löm, nagi adıköm, dam kabö waryö gıgabö gıla ajön pro mıgan u tıp gi yulö, am am mıñnön yan amem, pırıkem ke gau arnö. *

12

Pol naböñ niña manö u hag ña

¹ Hib yad ke hagnö adö arnab u aij gagnab u pen Bı Kub u bı ap nıp gö naböñ niña manö u hagnıg gabin.

² Mı unbö sıdun böñ dan luga u, Krais bı nıpe ap niñbin u, God nıp dam ram mıñnön aij kumi kabö adö lañ au ud ara. Pen bı anıbu hañ roman halö anıg adö lañ ara aka, hañ roman arö göm ana nöp ara aka, niñagpin; God nöp niñöb.

³ Pen yad niñbin, bı anıbu — hañ roman halö aka ana nöp aka, niñagpin; God nöp niñöb —

⁴ God nıp dam ram mıñnön aij kumi kabö adö lañ au ud ara. Pen anıb lañ amöm, manö ke yabıt niña. Manö niña anıbu, manö hagagep, nıbi bı hag ñeb rö wasö; manö ke yabıt u niña.

⁵ Bı ga anıbu yad klö gem hib nıpe nöp hagnö adö arnab u pen hib yad ke gıñö adö aragnab. Hib yad ke manö rımnap hagnıg gabin u, yad

* **11:33:** Ap 9:23-25

bɪ klö mɪdagöp rö nöp mɪdpin manö anɪbu nöp hagnabin.

⁶ Pen hib yad ke dap raneb manö rɪmnap hagbnep yad bɪ hauɫ rö hagagbnep; nɪŋö nöp hagbnep. Pen anɪg hagnö, nɪbi bɪ rɪmnap yɪp nɪŋöm, “Bɪ u bɪ aij ke mɪdöp,” a gɪblap u yɪp aij gagböp. Yɪp aij göp u, gɪpin gɪpin rö nɪŋöm aka manö hagpin hagpin rö nɪŋöm me, yad bɪ aigale bɪ rö mɪdpin u ke nɪŋöl.

⁷ God yɪp ud arö, nɪbi bɪ rɪmnap nɪŋagla rö nɪŋnö anɪbu, hib yad ke hagnö adö arnɪm rö löp a göm, God yɪp nan ilön ñeb ap ñöb. Nan anɪbu Seden bɪ nɪpe rö ap apöm, yɪp kalɪ rö bɪnɪg ij bö mɪdöp. *

⁸ Bɪ Kub u nɪp ñɪn mɪhau nɪgan hagnö, yɪp anɪg gab rö gagnɪm a gɪnö u pen

⁹ yɪp haga, “Ne ke nöp mɪd aij gɪmön rö lagöp u pen yad nɪbi bɪ klö mɪdagöp gau kalɪp mög nɪŋem klö yad ñɪnö nɪŋöl gɪ kale aij nöp mɪdeinaböl,” a ga. Anɪg haga u me, hib yad ke hagnö adö arnab u aij gagöp; yɪp aij göp u, yad klö mɪdagöp bɪ ap rö mɪdpin u hag mɪdnö nɪŋöl gɪ, Krais yɪp ud aij göl gɪ mɪdainɪm. *

¹⁰ Yad klö mɪdagöp; yɪp hag jubal; yad nan rɪk dö; yɪp gɪ naij gɪpal; yad uɫham mɪdpin. Pen Krais lau adö mɪdpin rö, yɪp aigöl aigöl gɪnaböl u, mɪñ mɪñ nöp gɪnabin. Pen yad ke klö mɪdagöp u nɪŋ mɪdeinabin u, God nɪpe gö, klö nɪpe udem klö göl gɪ mɪdeinabin.

Pol Korid nɪbi bɪ gau kalɪp mɪdmagö la

* 12:7: Job 2:6 * 12:9: Plp 4:11-13

¹¹ Yad bî hauṭ rō hagajin. Pen kale nöp gajim yad anig gîpin. Yîp ud aij gîmim, manö aij rimnap hagbep u pen yîp arö gîmim, bî rimnap kalîp udpim. Yad bî mîgan nîbö bî ap rō mîdpin u pen Kraïs manö aij ud arep bî aij aij kale anîb gau bî kub yad bî pro gasî u nîṇagpin. *

¹² Yad kale aip mîdem, hon Kraïs manö aij ud arep bî gau gîpun rō nöp gî mîdainö. Kale nan gagep nan nîṇagep gainö u nîṇmim, yad Kraïs manö aij ud arep bî nîpe mîdpin u hadö nîṇbim. *

¹³ Anîb u, Kraïs nîbi bî nîpe mîdpal mîgan rimnap kalîp gînö gînö rō nöp kalöp u rō nöp gînö u pen adö añî ap nöp ke gînö. Adö anîbu me, nan yîp ram bî da gau, yîp ñîm a gem hagagnö. Pen kalöp gî naij rō gînö u nîṇmim arö gîmim. *

¹⁴ Kalöp nöd ñîṇ mîhöp am nîṇnö; mîñî kauyan u nîṇig gabin. Nan kalöp ap udnam a gem nagnabin; kalöp nîṇnam a gem nîṇabin. Nîme nap bî nan ud lî aij göm, ñî pai bî kale gau kalîp ñîmîdal. Pen ñî pai bî gau, nîme nap bî kalîp anig gagmîdal.

¹⁵ Anîb u, gasî yad nîṇbin u, kalöp nan a gem, mani nan yad gau magörḡhalö yu haknabin aka wög gî dam dam Kraïs manö aij u hag ñî dam dam umnabin u, manö mîdagöp. Pen yad kalöp mîdmagö yabîṭ lîbin u nîṇnabim u, yîp pen mîdmagö lagnabim akan

¹⁶ Pen kale hagnabim, “Mani nan hon udagpan pen ne manö pîral hagö hon dui gîpun,” a gîṇabim.

* 12:11: 2Ko 11:5 * 12:12: Ro 15:19 * 12:13: 2Ko 11:9

17 Yad kalöp mam rımnap yunö u, mani nan kalöp gau amgö amgö lı udnaböl a gem yunö akan

18 Yad kalöp nan a gem Daidas nıp yuın a gem, nıp hag nıñnö yau a ga nıñem mam hon ap halö nıpe aip yunö. Pen yad nıñbin Daidas nan kalöp rımnap tıp gaga. Daidas yad gıpin adö u nöp göp; nıpe adö ap ke gagöp. *

19 Pen yad nıñhön gıñg manö anıbi kalı kılın rıkajın? Kale gası nıñhön nıñbım? Pol manö hagab u, hıb nıpe ap lugagnım a göm hagab a gıpım ar? Pen adö anıbu hagagajın wasö. God nıpe nıñ mıdö nıñöl gı, hon Krais nıbi bı nıpe mıdun manö hagajun. Añ mam aij yad kale klö gımım Krais nıp cıg aij gımım, a gun gası nıñjun hagajun.

20 Yad pıñın gıpin u, yad am kalöp nıñnabin nın u, kale gıpım rö nıñnö, yıp aij gagnab. Anıbu rö, kale yıp nıñnabım u, yad gıpin rö nıñbe, kalöp aij gagnab. Kale pen pen hagmım asık ke ke lımım, nan kale gau hon nöp udun a gımım, añ mam rımnap nıñbe mulu lugö, kalöp ke nöp aij gıñım adö u nöp gası nıñmım, nıbi bı rımnap kalıp manö naij hagmım, kalıp manö udmım, hıb kale ke dap ranmım, hañowañö gımım, gımım rö lınım u yad pıñın gıpin.

21 Pen yad pıñın gıpin u, yagol au kauyan amem nıñnabin, kale rımnap gası naij adö u nıñmım, nıbi sı bı sı gıpım u, nıñhön gıñg anıg gıpun a gımım arö gagmım, nıbi sı bı sı gı dammım, gası naij nıñmım gı dammım, hañowañö göl gı nöp mıdeınabım. Gıñabım anıbu God nıñjöb a gem, yad bı mıgan nıbö gau ap rö mıdem,

* 12:18: 2Ko 8:6,16-18

nable gö n̄ñöl ḡi, kalöp nan a gem m̄t̄ön göl ḡi m̄deinabin. *

13

¹ Yad nöd kalöp ñ̄n m̄höp am n̄ñnō. M̄ñi pen kauyañ n̄ñn̄g gabin. God Manö u kal̄i kliñ r̄iköm hagla, “N̄bi b̄i r̄imnap kal̄p manö kub hagn̄g gaböl u, n̄bi b̄i m̄höp aka m̄hau n̄gañ rö amgö kale ke n̄ñ m̄dlö n̄ñöl ḡi, ḡi naij ḡila u apöm waiö hagaiöl, n̄ñö rö l̄inab,” a ḡila. *

² Ruö ñ̄n ȳigwö añ n̄bö u kalöp am n̄ñem, n̄bi b̄i nan si nan naij ḡi m̄deila gau hainö apem kal̄p hag ḡinabin a gem kal̄p hag aunö. M̄ñi kalöp aip m̄dagpin pen kauyañ manö nöd hagnö rö u nöp hagabin, yad am jakem, n̄bi b̄i nöd nan si nan naij ḡi m̄deila gau abe, n̄bi b̄i m̄ñi nan si nan naij gabim gau abe, kalöp mög n̄ñagnabin.

³ Pen kale Pol Krais aip m̄döp aka wasö ḡi gas̄i n̄ñbim u, n̄ñ aij ḡimim. Krais nan r̄imnap ram m̄nön̄ añ kale gau gö n̄ñnabim, n̄ipe b̄i ȳihar̄iñ wasö; n̄ipe B̄i klö ke n̄bö.

⁴ N̄ipe b̄i ȳihar̄iñ rö lö, n̄ip mab ba lañ al pak l̄ilö uma u pen God klö n̄ipe u gö, kauyañ uraköm kam̄iñ m̄döp. An̄b u rö, hon Krais aip m̄dun b̄i ȳihar̄iñ rö m̄dpun, pen Krais kam̄iñ u han̄ip God klö n̄ipe u ñö, kalöp nan a gun wög ḡinabun. *

⁵ Pen kale Krais n̄ip n̄ñ udun n̄ip c̄ig ḡipun aka wasö ḡimim gas̄i am̄l ap̄l ḡimim, Krais kalöp aip m̄döp u ke n̄ñnabim. Aka pen gas̄i n̄ñ dammim

* **12:21:** 2Ko 13:2 * **13:1:** Mad 18:16; 1Di 5:19 * **13:4:** Plp 2:7-8

Krais kalöp aip mîdagöp a gîmim u ke nîñnabim.
*

⁶ Pen yad gasî nîñbin, hanîp bî gasî nîñ dammim me, Krais hon aip mîdöp u ke nîñnabim.

⁷ Hon kalöp nan a gun, God nîp sabe gun hagabun, “Kalîp abad mîdaimön, naij adö u gagöl,” a gabun. Pen God nîp sabe gabun anîbu, kale mîd aij gîpe hib hon ap rannîm a gun, sabe gagabun. Hib hon lugnab u nan yîharîñ; kale gî aij nöp gînabim u nan kub.

⁸ Pen Krais manö aij u kub gîñîm adö u nöp gun; Krais manö aij u pro gîñîm adö u gagun.

⁹ Hanîp aij göp u, hon nîbi bî klö mîdagöp rö lun, kale pen nîbi bî klö lîmim. Anîb u, God nîp sabe gîpun, “Kalîp abad mîdaimön, nagî adö aij nöp göl,” a gîpun.

¹⁰ Bî Kub nîpe yîp wög hag la anîbu, kalöp hagnö ap lug pakmim a göm hag laga; kalöp hagnö Krais manö aij u nîñ ud aij gîmim nîp cîg aij gîmim a göm yîp hag la. Adö anîbu nöp yad mîlö kub gai i mîdem, kalöp nöd nöp köp anîbi kalî klîñ rîk yuabin. Kale manö yad anîbi nîñmim, hagabin rö gî mîdeinabim me, yad amjakem manö klö hagnîg gasî nîñbin u arö gînabin. *

¹¹ Añ mam bî. Mîñi manö hag junîg gem, “Kale mîdaiim” a gabin. Köp kalî klîñ rîkabin anîbi aunab u nîñmim, hon nan aij adö u nöp gun a gîmim klö nöp anîg göl gî mîdaimim, manö kalî klîñ rîkabin i udmim, manö hag adö añî lîmim,

* 13:5: 1Ko 11:28 * 13:10: 2Ko 10:8

agamij mɨd aij gɨmim. Anig gɨpe me, God nɨbi bɨ mɨdmagö löm ud aij göp u, kale aip nöp mɨdeinab.

¹² Kale Bɨ Kub nɨp nɨŋ udpim rö, pen pen hag wɨhai udöl gɨ, alaun bom halumim.

¹³ Krais nɨbi bɨ aui mɨdpal magöŋhalö, kalöp añ mam gau “Mɨdpim?” a gɨpal.

¹⁴ Bɨ Kub Jisas Krais kalöp magöŋhalö mög nɨŋöm ud aij göl gɨ mɨdainɨm; God nɨpe kalöp magöŋhalö mɨdmagö löl gɨ mɨdainɨm; Ana Uɨ nɨpe kalöp magöŋhalö aɨ ba göl gɨ mɨdainɨm.

Manö Kamɨŋ
The New Testament in the Kobon Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kobon long Niugini

Copyright © 2005 The Bible Society of Papua New Guinea

Language: Kobon

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

3850151d-322e-5e07-a069-b89a616a091d